

Estructura, Tipologia i Variació Interna de la Llengua Catalana

Codi: 42493
Crèdits: 10

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313382 Estudis Avançats de Llengua i Literatura Catalanes	OT	0	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Gemma Rigau Oliver

Correu electrònic: Gemma.Rigau@uab.cat

Altres indicacions sobre les llengües

Aquest mòdul exigeix un nivell de català de nadiu o quasinadiu.

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Equip docent

Teresa Cabré Monné

Equip docent extern a la UAB

Josefina Carrera Sabaté

Mar Batlle

Prerequisits

És altament recomanable que els estudiants puguin llegir articles científics en anglès.

Objectius

En aquest mòdul s'estudien de forma crítica i especialitzada diversos aspectes de l'estructura de la llengua amb l'objectiu que l'estudiant obtingui una perspectiva diferent de la que ofereixen els graus.

El mòdul proporciona les eines per fer una investigació en lingüística sobre la llengua catalana en comparació amb altres llengües naturals. S'hi estudien les propietats tipològiques del català, tant en comparació amb les llengües romàniques pròximes com amb aquelles altres més divergents de la branca romànica i amb les no romàniques. S'hi aborden des d'una metodologia integradora temes que pertanyen a diferents components de la llengua (fonètica, fonologia, morfologia, sintaxi i lèxic) i a àmbits metodològics diferents (sincronia, diacronia, geolingüística i sociolingüística) que presenten el tret comú de requerir una aproximació crítica, transversal i metodològicament innovadora.

Competències

- Aplicar els mètodes d'investigació propis dels àmbits lingüístic i literari.
- Construir un discurs argumentat de valoració crítica d'una anàlisi lingüística o literària.
- Produir informes sobre activitats o obres lingüístiques o literàries.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüïtats.
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les principals investigacions recents en llengua catalana.
2. Avaluar i aplicar els diversos marcs teòrics de tractament de les dades lingüístiques i els mètodes d'investigació que sustenten.
3. Comparar les diferents metodologies d'aproximació a l'estudi de la tipologia lingüística, així com les principals classificacions tipològiques de les llengües naturals i els principis teòrics des dels quals s'estableixen les tipologies.
4. Construir un discurs argumentat de comparació i avaluació crítica de diverses anàlisis lingüístiques a partir d'hipòtesis divergents.
5. Construir un discurs argumentat de comparació i avaluació crítica de diverses anàlisis lingüístiques emmarcades en teories i metodologies divergents.
6. Elaborar informes crítics de produccions lingüístiques de qualsevol àmbit i època.
7. Elaborar ressenyes i informes crítics dobles bibliogràfiques sobre llengua catalana.
8. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
9. Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüïtats.
10. Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
11. Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

Continguts

Bloc 1. Prof.: Gemma Rigau (UAB) gemma.rigau@uab.cat

Microvariació sintàctica

1. La variació sintàctica. Diversitat tipològica. Importància dels fenòmens microsintàctics.
2. Comportament sintàctic dels verbs existencials deòntics (*caldre, tocar, urgir*, etc.) en el català antic i en l'actual: (a) presència / absència de concordança; (b) possibilitat d'ascens dels pronoms clítics de la subordinada cap a la principal.
3. La formació i evolució de les construccions locatives amb adverbi posposat: (a) *pel riu avall / lo riu avall / riu avall*; (b) *de cara amunt / cara amunt*.

Bloc 2. Prof.: Mar Batlle (IEC) mbatlle@iec.cat

Els principis fonamentals de l'onomàstica catalana

El nom propi; caracterització lingüística i gramatical; normativa; interdisciplinarietat de l'onomàstica.

Antroponímia; evolució històrica i sistema actual.

Toponímia; evolució històrica; estandardització; toponímia aplicada (retolació, mitjans de comunicació).

Bloc 3. Prof.: Teresa Cabré (UAB) teresa.cabre@uab.cat

Aspectes i problemes a les interfícies

1. Interfície fonologia-morfologia: fenòmens dependents de l'estructura prosòdica: truncament i reduplicació. Variació dialectal.

2. Interfície lèxicó-fonologia: creació de mots i adaptació de manlleus. Lèxicó únic i estratificació del lèxicó. Variació dialectal.

3. Interfícies morfologia-sintaxi: els pronoms clítics de tercera persona. Variació dialectal, variació històrica i llengua estàndard.

Bloc 4. Prof.: Josefina Carrera (UB) jcarrera@ub.edu

Variació sociofonètica en entorns multilingües

1. Fonaments cognitius de la variació sociofonètica.

2. Variació interna d'una llengua i teories de la producció i percepció de la parla.

3. Categorització de la variació d'una llengua en entorns multilingües a partir de models d'adquisició i categorització de segones llengües.

4. Variació sociofonètica del català en entorns multilingües.

Metodologia

Es combinaran les exposicions amb la resolució d'exercicis, activitats pràctiques, exposicions orals, debats i la realització d'exercicis breus.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Debats i activitats pràctiques	50	2	4, 5, 8, 9, 10
Tipus: Supervisades			
Tutorització i exposicions orals	75	3	11
Tipus: Autònomes			
Estudi personal i elaboració d'exercicis i treballs	115	4,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Avaluació

El mòdul es valorarà a partir de quatre proves. Cadascuna de les professores de l'assignatura plantejarà i qualificarà una activitat d'avaluació (exercici, ressenya, petit treball, projecte, exposició oral, comentari crític, etc.), que suposarà el 25% de la qualificació final.

L'estudiant obtindrà un "No avaluable" en cas de no lliurar totes quatre activitats d'avaluació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Realització d'exercicis, treballs breus i presentacions orals	100%	10	0,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Bibliografia

Bloc 1

Par, A. (1923) *Sintaxi catalana, segons los escrits en prosa de Bernat Metge*, Halle, Verlag von Max Niemeyer.

Pérez Saldanya, M.I & Rigau, G. (2005): «Cuesta arriba e por llano: The development of "postpositions in Spanish and Catalan». *Journal of Portuguese Linguistics*. Núm. 4, p. 69-91.

Rigau, G., (1998a) "La variació sintàctica: uniformitat en la diversitat", *Caplletra*, 25, p. 63-82.

Rigau, G., (1999) "Los predicados impersonales relativos en las lenguas romànicas", *Revista Española de Lingüística*, 29, 2, p. 317-355.

Rigau, G., (2006) "Estudi micro-sintàctic del verb *caldre* en el català antic i en l'actual"; *Caplletra*, 38, pp. 241-258.

Rigau, G. / Pérez Saldanya, M. (2007): "Els adverbis de lloc intransitius i la formació de construccions amb adverbis posposats", *Estudis Romànics*, XXIX. p. 61-80.

Bloc 2

Amigó, Ramon (2011). *Onomàstica i llenguatge. De cap a cap del país*. Barcelona: Rafael Dalmau, Editor.

Moran i Ocerinjauregui, Josep (2009): *Característiques del nom propi. Estudi d'interpretació lingüística*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.

Criteris per a la toponímia d'àmbit municipal. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2006.

Bloc 3

Bonet, E. (2002) "Cliticització". J. Solà et alii (eds) *Gramàtica del català contemporani* Vol.1 Morfologia, Cap. 10: 933-989. Barcelona: Empúries.

Bonet, E. (1993) "3rd pronominal clitics in dialects of Catalan" *CatWPL*, 3.1: 85-112.

Cabré, T. (2002) "Altres sistemes de formació de mots". J. Solà et alii (eds) *Gramàtica del català contemporani* Vol.1 Morfologia, Cap. 9: 889-932. Barcelona: Empúries.

Cabré, T. (2009) "Els sistema vocàlic del català central i l'adaptació de manlleus" *Actes del XIV Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes*, vol. 3: 111-120. Budapest 2006.

IEC (2016) *Gramàtica de la llengua catalana*. Barcelona: IEC.

Mascaró, J. (2011) "Efectes accentuals i sil·làbics sobre la distribució de les vocals mitjanes en català central" M-R. Lloret i C. Pons (eds) *Noves aproximacions a la fonologia i la morfologia del català. Symposia Philologica*, 21: 405-426. Alacant: IIFV.

Todoí, J. (1992) "Variants dels pronoms febles de tercera persona al País Valencià: regles fonosintàctiques i morfològiques subjacents" *Zeitschrift für Katalanistik: Revista d'Estudis Catalans*, 5: 137-160. Frankfurt am Main.

Bloc 4

LABOV, W. (2010) *Principles of Linguistic Change. Vol 3: Cognitive and Cultural Factors*. Malden/Oxford: Wiley-Blackwell.

MORENO-FERNÁNDEZ, F. (2012) *Sociolingüística cognitiva. Propositiones, escolios y debates*. Madrid/Frankfurt: Iberoamericana/Vervuert.

PRADILLA, M. A. (2008). *Sociolingüística de la variació i llengua catalana*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans

TATHAM, M.; MORTON, K. (2011). *A guide to Speech Production and Perception*. Edinburgh University Press: Edimburg.